

IPÒRTULA

FEBRER
1989

Informatiu Cultural de Marratxi **PRESA** *núm. 79*

MPS EXPRESIÓ

MOVIMENT INSINUACIÓ PEDRA

LAMINA FERRO 2,5mm

REEMANUTIR OXIDS PEÇA MASSADA

TORN METÀLIC

BASE DE PEDRA

TROBADA DE PREMSA FORANA

Dia 5 de Març de 1989, a Marratxi

(En el marc de la V Fira del Fang)

PROGRAMA

- 10.- Concentració a "Ses Tres Germanes"
(Carretera d'Inca, Km 8'5)
- 10'15.- Volta pels nuclis d'Es Pont d'Inca
i Es Pla de na Tesa
- 11'15.- Visita a l'olleria de Ca'n Vent (Pòrtol)
- 12.- Visita a la naveta pretalaiòtica
de Son Caulelles
- 12'30.- Presentació del llibre Pòrtol, Guia d'olleries,
a càrrec de Gabriel Janer Manila
(En el recinte de la Fira. Acte públic)
- 13.- Visita a la V Fira del Fang
- 14.- Dinar
- 15'30.- Recital de Música Nostra
i Xeremiers de Sa Calatrava
(Amb presentació dels darrers discs. Acte públic)
- 16'30.- Assemblea General Ordinària
de l'Associació de Premsa Forana de Mallorca

Organitza: Pòrtula,

Informatiu cultural de Marratxi

Patrocina: Ajuntament de Marratxi

AVI S NOTÍCIA

NOVA JUNTA DE L'A.P.A DEL COSTA I LLOBERA.

A més d'esser recent, també és notícia per estar integrada per una sèrie de membres de Pòrtula.

De dalt a baix i d'esquerra a dreta: Joan Navarro, Jaume Coll d'Es Tancat, Gabriel Fiol "Vermell", Gabriel Rotger, Miquel Coll, Antoni Canyelles "Arraconer", Pere Amengual "Calet", Miquel Bosch, Joan Canyelles d'Es Moli, Xavier Fortuny.

DURANT el MES PASSAT

- George Bush, nou president dels E.U.A.
- Canvis a la delegació del govern.
- Ni una gota de pluja.
- Es va anunciar la propera recepció del Canal 33.
- Fusió de RNE i RCE fet que suposa el tenir una emissora en català.
- Es va començar a urbanitzar Capocorb a Lluçmajor, gràcies a que el Parlament no ha aprovat el catàleg d'espais naturals, ja que aquest "era" un dels llocs a protegir.
- Festes de Sant Sebastià a Ciutat i a Pollença.
- Dalí molt malalt.
- Una sentència del Tribunal Constitucional declara inconstitucionals les sancions per RADAR i la llei d'hisendes locals fa que l'ORA no sigui legal.

- La C.A.P. amb problemes.
- Txema Montero milionari gràcies a...
- Acabà el París Dakar amb triomf total i absolut dels Peugeot.
- Trobats al cap de més de trenta dies una sèrie de supervivents al terratrèmol d'Armènia davall d'un edifici enderrocat.
- Morí Hiro Hito.
- Morts dos germans de 12 i 14 anys per una fuga de gas a Ciutat.
- Na Miró se'n va anar després de posar "allò que el vent s'endugué".
- Més programació en català pel segon canal.
- Més atemptats ecològics per culpa del turisme: la regeneració de la platja de Palma.

G.A.V.I.M.

4 DE FRESQUES

SA CABANETA

DURANT AQUEST MES PASSAT HA ESTAT NOTICIA...

- La vistositat de Ses Beneïdes de Sant Antoni, que aquest any han superat passades edicions i davant un bon nombre de persones han desfilat pel poble dimonis, Sant Antonis i vàries carrosses, entre les que destacava una Jirafa i un Vell Mari. Per cert la carrossa de la Jirafa també va participar a Sa Rua de Ciutat.

- El primer premi de Betlems que el nostre Ajuntament ha concedit a l'Església de Sant Marçal, i que per alguns ha estat considerat com una competència deslleial.

- Les aventures i desventures de tres joves Cabaneters Mateu Mulet, Martí Bibiloni, i Toni Thomàs per les illes de Santa Domingo i Cuba; contant excel·lències de la primera i desastres de la segona a on pareix que l'únic que els ha agradat són els cigars.

- L'èxit del nou restaurant de Sa Cabaneta que porten els germans Ballester; en Joan com a cuiner, en Llorenç "maitre" i en Feliu "barman", els quals ja tenen tradició culinària a un altre restaurant d'es Coll de Sóller. Les especialitats són la cuina mallorquina i les carns. Agraint l'acollida de la gent de Marratxí i demanant disculpes pels embossos que qualche dia es formen en els voltants del restaurant situat al carrer de Jaume I.

- La defunció de Joan Pizà Palou de 79 anys que va néixer i morí a Sa Cabaneta, donant el nostre condol a la família i amics.

- El naixement de la primera filla de Josep Serra, Oller, i Maria Concepció Salom a la qual han posat el nom de Maria Antònia; i al tercer de Jaume Sastre, professor de la nostra escola de Costa i Llobera, i Maria Guasch, al qual li han posat el nom del seu pare.

Des de aquestes retxes els enviam moltes felicitacions.

XAVIER

CRONICA DE LA COLCADA DELS REIS D'ORIENT.

El passat mes de gener un tal dijous dia 5 els Reis d'Orient arribaren un any més al poble de Pòrtol, per repartir les joguetes als al.lots que es portaren bé durant l'any i carbó als al.lots que es portaren malament.

Devers les 7,30 ben passades els Reis arribaren. Enguany a dins un carro estirat per una somera, la qual cosa va deixar embabalida la gent que els esperava. Un pic haver baixat del carro reial s'introduïren a l'església on varen fer les seves ofrenes al Senyor, per a continuació don Tòfol Tries va començar la missa. Un pic acabada la missa el Rei Melcion va fer el discurs que anys anteriors havia fet el rei Baltasar, per seguidament començar a repartir les joguetes a dins l'església. Un moment donat tothom va esclafir a riure ja que el rei Baltasar va caure del seu tronó.

Un pic acabat el repartiment de les joguetes, tothom a casa seva i els Reis es despediren amb foc i fum fins l'any que ve si Déu vol.

La gent enguany no va quedar molt contenta ja que esperaven que com que feia bon temps es repartissin les joguetes per les cases com fa un parell d'anys es feia i els al.lots disfrutaven molt més que no així com es fa aquests darrers anys. També la gent es va queixar perquè a l'arribada els reis no varen tirar cap caramel i sí a la sortida quan ja no hi havia gent.

Esperam que l'any vinent vagi tot de pinyol vermell.

BERNAT REYES I SUREDA

EXIT DE SA RUETA.

Com cada any per aquestes festes de carnestoltes, el col·legi de Costa i Llobera, va organitzar la seva tradicional Rueta, amb participació dels alumnes i professors del centre.

La concentració es feu a la plaça d'Espanya de Sa Cabaneta i des d'aquí varen pujar cap a Pòrtol, voltant per alguns dels seus carrers, i acabant la festa al pati de l'escola vella, on es donà una ensaïmada als al.lots.

NOU REGIDOR DEL P.P.

En dates passades va presentar la seva dimissió com a regidor de l'Ajuntament de Marratxí en Joan Homar, forner d'Es Pont d'Inca. Al darrer ple i en substitució del regidor dimitit, va prendre possessió com a nou Regidor del nostre Ajuntament Antonio Abellan Sanches, mestre d'obres i que viu en Es Pla de Na Tesa; per aquest motiu es modificaren les comissions informatives.

FESTA AL COL·LEGI COSTA I LLOBERA.

En motiu dels darrers dies, l'A.P.A. del col·legi Costa i Llobera, va organitzar una torrada per als pares dels alumnes i per als mestres, la torrada va comptar amb la col·laboració de l'Ajuntament i de la casa Kas-Pepsi la qual va regalar els refrescs per a l'esmentada torrada.

EXPOSICIO DE TERESA MATAS.

La nostra i ja coneguda arreu de Mallorca pintora Teresa Matas, va exposar una sèrie de les seves darreres obres a l'estació de Sineu, l'exposició s'inaugurà el dia 4 de Febrer, si qualcú passa per Sineu li recomanem que s'aturi val la pena veure aquesta exposició de la nostra pintora.

PRESENTACIO DE L'ASSISTENT SOCIAL.

L'assistent social que ha contractat l'Ajuntament fou presentat als mitjans de comunicació del terme, el nom d'aquest assistent social és MARIA FERRANDA AGUILO SEGURA.

La Srta. Aguiló ja ha fet les funcions del càrrec a altres indrets de Mallorca, en primer lloc fou per Caritas, per continuar amb la seva tasca social a l'Ajuntament de Capdepera i darrerament a l'Ajuntament de Ciutat.

HORARI I DIES DE VISITA.

La Sra. Aguiló que treballarà en Atenció Primària, juntament amb el Psicòleg Gabriel Rotger formaran el Gabinet Psicopedagògic i Social de l'Ajuntament de Marratxí.

L'horari de visita del nou assistent social és els dimarts i divendres de 9 a 11 del matí a la Tenència del Pont d'Inca i els dijous a l'Ajuntament.

OBJECTIUS PER ENGUANY.

Per aquest any la Srta. Aguiló s'ha marcat un objectiu primordial, que és treballar en casos individuals i familiars per així poder saber les necessitats socials més importants que hi ha al terme.

CARNESTOLTES A MARRATXI.

Com ja és tradicional aquest darrers anys, l'Ajuntament va organitzar les festes de Carnaval al local de Ses Tres Germanes.

L'horabaixa varen poder fruit de la festa els més menuts, amb l'actuació del grup d'animació infantil Cucorba, l'Ajuntament donà berenar als al.lots, que consistia en un donuts i un refresc.

CONCURS DE CARNESTOLTES.

El vespre i al mateix local hi hagué ball pels grans i un concurs de fresses.

ESPORTS A QUATRE DE FRESQUES.

F U T B O L.

I REGIONAL.

Els resultats del mes de Gener del C.D. Marratxi foren:

Marratxi	1	Xilvar	1
Sant Jordi	1	Marratxi	0
Consell	1	Marratxi	2
Marratxi	1	Génova	1

Després d'aquest resultat nos trobam que el Marratxi es troba al mateix lloc que a finals de Desembre, havent tornat perdre punts respecte als equips, amb els quals havia aconseguit reduir, és a dir es troba al lloc sisè a cinc punts del primer classificat i a quatre del segon, Ses Salines i Poblenc.

El Marratxi en el que va de lliga ha guanyat 8 partits, empatats 6 i perduts cinc amb 33 gols a favor, 21 en contra i 22 punts.

II REGIONAL

Els resultats del Pla de Na Tesa dins segona regional foren:

Pla de Na Tesa	4	Calvia	0.
Mariense	1	Pla de Na Tesa	1
Pla de Na Tesa	3	Minerva	2.
Pla de Na Tesa	2	Altura	2.

Continua la ratxa de bons resultats per l'equip del Pla i amb aquest ja són tres els mesos que no perd cap partit, i es troba ja al tercer lloc de la taula classificatòria, això sí a 7 punts dels dos primers classificats, llàstima dels punt perduts al principi de temporada.

El Pla de Na Tesa du 18 partits jugats dels quals n'ha guanyat 8, empatats sis i perduts 4 amb 37 gols a favor i 29 en contra i 22 punts.

III REGIONAL.

Al.lleluia!, l'Sporting Sant Marçal ha guanyat el seu segon partit i això no és res sinó que durant dues jornades no ha perdut, aquests són els resultats del mes de Gener.

La Union	3	Sp Sant Marçal	0
Sp.Sant Marçal	1	Cade Pegüera	1
Sp.Sant Marçal	3	Camp Redó	2
La Salle	7	Sp Sant Marçal	0

Després d'aquests resultats l'equip de Sa Cabaneta continua essent el cuer amb 16 partits jugats, 2 de guanyats, 1 d'empatat i 13 de perduts; onze gols a favor i 61 en contra i només cinc punts.

Tal com desitjàvem el mes passat pareix que les coses van millorant pels nostres distints representants dins el futbol mallorquí, que duri la ratxa.

MIQUEL BOSCH

Es Pla de Na Tesa

ELS FOGUERONS
DE SANT ANTONI

Al Pla de na Tesa hi torna haver foguerons de Sant Antoni a la plaça de l'Església des de fa dos anys. Durant algun temps s'havien fet a Ca'n Gaspar, organitzats pel grup dels "Aires des Pla de Marratxi". Enguany, com l'any passat, la comissió de festes se n'ha cuidat i ha cregut més oportú de fer-los a la plaça perquè fossin més oberts a tot el poble. Es va fer un gran fogueró i els organitzadors convidaren a pa i botifarró i a beure vi. Fins i tot hi hagué rom cremat per acabar de llevar-se el fred.

Tothom va poder sopar i escalfar-se de franc, hi hagué aiximateix molteta gent i qui més qui manco crec que quedà content. La llàstima va ser que els organitzadors no prepararen cap casta d'animació musical i no hi hagué cap espontani que s'atrevis a encetar la bulla cantant o sonant. Hi faltava qualche glosada coenta amb el so d'una ximbomba, però aquí no som de la mateixa pasta que deuen ser els poblers i per això no és d'estranyar. Per ventura l'any que ve en tendrem una o altra de preparada i la festa serà més rodona.

JOANA M. MATAS

Sa Cabaneta

"MITJORN" UN GRUP DE TEATRE A SA CABANETA AMB ONZE ANYS D'ACTIVITAT

Es difícil concebre en el temps actuals, on pareix que l'individualisme domina sobre qualsevol tipus d'activitat social, que un grup de persones sacrificuin moltes hores durant l'any per assajar una comèdia que representen per les festes de Sant Marçal i per altres pobles de Mallorca amb l'únic fi lucratiu d'un sopar si queden doblers al final de la temporada; just amb una gran quantitat d'afició és pot comprendre la locura d'aquest, com altres grups de teatre aficionats que encara existeixen a Mallorca.

Hem mantingut una conversa amb en Joan Pizà i amb en Francesc Tomàs, membres del Grup, els quals han explicat que durant aquests onze anys han actuat a una gran quantitat de Pobles i a part dels nuclis de Marratxí. També han actuat a Santa Maria, Mancor de la Vall, Sineu, Costix, Son Sardina, etc. Hi han representat obres bàsicament d'en Joan Mas com "Es calçons de Mestre Lluch", "L'amo de Son Magraner", "Sa padrina" "Cavallet quan eres jove" i d'altres

amb l'objectiu fonamental de procurar fer, el millor possible, teatre costumista Mallorquí, fet per autors de la nostra Illa i que d'una manera entretenguda connecti amb la nostra gent, fent passar una estona agradable al mostrar la nostra manera de ser.

Ja es senten ben pagats amb l'acceptació que el públic els dispensa. També mos han parlat dels seus problemes, com la manca d'un local adequat per fer els assaigs, les dificultats per combinar unes hores que siguin adequades per a tots els membres, la falta de noves obres i nous autors i les poques ajudes amb què compten.

Desitjam que el Grup pugui superar les dificultats i que les entitats públiques puguin donar una mà a grups com el del "Mitjorn" perquè no desaparegui i segueixi desenvolupant aquesta tasca de donar a conèixer els costums del nostre poble.

XAVIER FORTUNY

CARAGOL

TREU

BANYA

ENTREVISTA AL GRUP PROTECTOR DE LA NATURA A MARRATXI

"ELS OCELLS DE MARRATXI" (ODEMA).

Com va néixer aquest Grup?

-Aquest grup va néixer perquè vàrem trobar que Marratxi com altres indrets de Mallorca o d'Espanya, necessitava ser protegit.

Té ideals polítics aquest grup?

- No nos mou cap ideal polític, simplement la defensa i protecció de la natura del terme.

Quants de component sou?

- Per ara just som el portaveu Bernat Reyes i Sureda, el secretari Vicenç Caldentey, el tresorer Pau Bujosa, el guia Martí Comas, i els vocals Jose Tribaldos, Santiago González i una altre persona que encara no s'ha decidit si entra a formar part del grup, anomenat Roberto Coll.

PORTOL I MARRATXI EN MUSICA!

El nou disc de Música Nostra "Ball a sa plaça" inclou una sèrie de referències al nostre Terme. Hi trobam algunes gloses musicades i, sobretot, una peça instrumental. Aquesta és feta d'Antoni Roig, un dels components del Grup, que fa uns mesos que viu a Portol (vegeu plana 10) i està tan a gust entre noltros que ho ha volgut expressar dedicant aquest Bolero al nostre poble. El va fer aquí mateix, davant "Sa Torre", i la veritat és que es tracta d'una de les peces cabdals del disc. Tant els acords inicials de la guitarra com les posteriors evolucions del violí, transpuen sentiment i bellesa. Gràcies, amb emoció.

Teniu ajudes?

- Per ara just tenim l'ajuda de l'Ajuntament, però esperam que hi hagi més entitats que mols vulguin ajudar a fer aquesta meravellosa feina que deiem de tots.

En el grup tot sou joves o hi ha qualque persona major que vos ajuda?

- Per ara tot són joves però tenim el recolzament de D. Pancràs Pinya que és una molt bona persona.

Quins projectes estau preparant per ara o per més endavant?

- Lo primer que tenim preparat és la Primera Volta Cicloturística a Mallorca i altres activitats que anirem informant més envant d'elles.

On és el vostre lloc de reunió?

- Nos solem reunir allà on podem i nos deixen. De moment nos reunim al Restaurant de Ca's Sastre.

Heu pensat fer socis?

- Encara no n'hem parlat, però pot esser que cerquem més gent per tal que nos ajudi.

Vos donareu a conèixer als altres nuclis de Marratxi?

- Si esperam que aviat nos coneguim per tot el terme.

Que demanariu a l'any que ara comença?

- Nosaltres demanam més ajuda, i que la gent nos recolzi en la nostra tasca, així com que l'Ajuntament nos concedesqui un local per les nostres reunions.

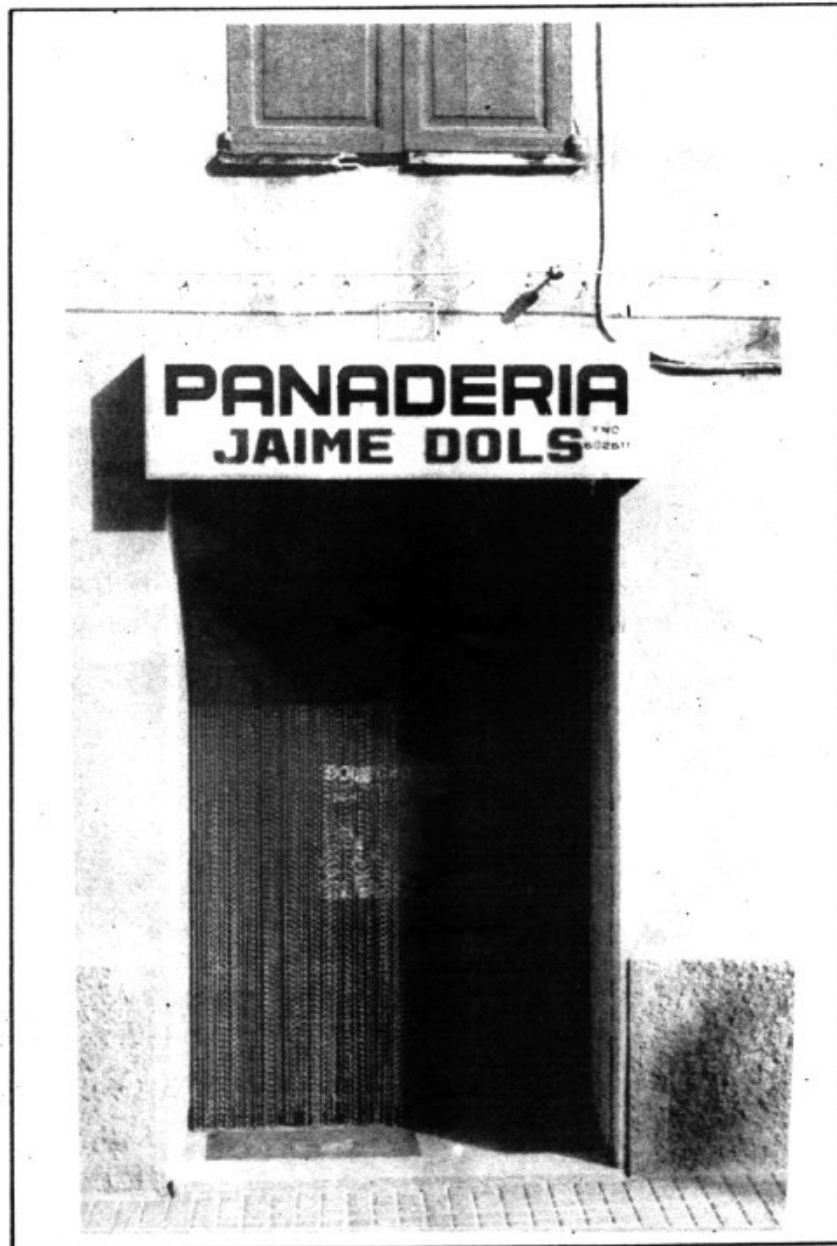
CARAGOL TREU BANYA.

**música
nostra**

balla sa plaça

Contactes: 67 05 43 - 79 70 41 - 24 60 90

Forns de Pa de Marratxi

ES FORN DE SA CABANETA

Situat al carrer d'Oleza és l'únic forn de pa que hi ha a Sa Cabaneta. El Jaume Dols és l'actual estadant del negoci des del 1968. Ens conta que fa més de cinquanta anys que aquest forn s'establí, essent en Joan Ramis de "Ca's Mè" el primer propietari.

De forma pusil·lànime en Jaume ens explica que ell i la seva dona duen el negoci del forn i produeixen bàsicament: pa moreno, pa blanc, sopes, coques, crespells, robiols i ensaïmades.

Quan li demanam que ens indiqui les especialitats de la casa ens respon: "Feim pa moreno, molt bo!, ensaïmades de crema, de nata, de cabell d'àngel, amb tallades, i ensaïmades petites molt gustoses".

Ah!, només tenen obert al públic els matins fins a la una i mitja.

Gràcies, Jaume.

ANTONI CANYELLES I OLIVER

ANTONI ROIG:

TOT UN ARTISTE ENTRE NOSALTRES

TOMEU MOLL I MAS

Fa un cert temps que a Pòrtol podem comptar amb la presència d'un dels músics que integren el grup **Música Nostra**, que és un dels capdavaners de la música de la nostra illa. A més a més, també és escultor.

Vàrem tenir l'oportunitat de parlar amb aquest personatge en un dels fredolers dies de principis de febrer. Però el temps no importava. Vàrem trobar una persona oberta i amable, ben acompanyada, i un bon foc a la foganya.

Antoni Roig planeja instal·lar-se a una casa que s'està construint al carrer de la Trinitat. De moment, viu provisionalment a una casa llogada a la família de Ca'n Roqueta.

Arribà al nostre poble volent sortir de l'ambient contaminat i renouer de Ciutat. Aquí ha trobat un contacte més humà que no el de la ciutat i ha retrobat molts de records de la seva infantesa.

La seva elecció a l'hora de cercar un lloc on viure ha estat a favor de Pòrtol ja que és un lloc des d'on es domina tota la Badia, que es sent el cant dels ocells i a més de tot això la tranquil·litat l'ajuda a poder desenvolupar la seva feina. I encara

que només sigui una anotació, gràcies a la nova vivenda podrà disposar d'un taller d'escultura amb llum natural, cosa que pareixia desitjar des de feia molt de temps.

Ens contà que esculpeix sobre pedra, fusta, i treballa altres materials com ara l'argila i darrerament el cartró. En els seus temes sempre sol reflexar tot lo lligat amb la cultura popular. Ha fet els cavallets i àguiles de les festes de Pollença, els caparrots de dimonis de Son Ferriol i de Capdepera, les màscares dels dimonis de Sant Joan, etc.

A més de fer feines per encàrrec aquest escultor també fa obres per expressar un sentiments més íntims i, com he dit abans, normalment ho fa amb temes populars.

Com músic, ja treballa des de fa vint-i-cinc anys. Fou un dels fundadors de **Música Nostra**, grup en el que es dedica al baix i a la veu, i que ja té vuit anys d'història.

Els components de **Música Nostra** es van conèixer a l'Escola de Música i Dansa de Mallorca, de la qual es varen separar quan va esser necessària una evolució.

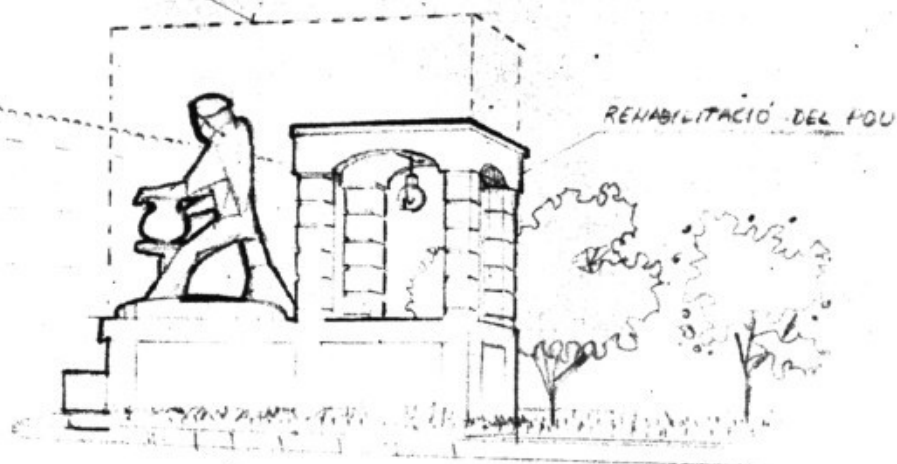
Amb aquest article hem pogut conèixer una mica la vida d'aquest artista. Esperem que per molts d'anys poguem comptar amb la seva presència al nostre poble i amb la música del seu Grup.

Ens volem despedir, com no, agraint-li l'entrevista, i desitjant-li que trobi en el nostre poble i la nostra gent noves inspiracions per al seu art.

MONUMENT A L'OLLER

LINIA DE TIRADA, ESTAT ACTUAL

PROPOSTA D'VEICACIÓ

Aquesta escultura, segurament, tindrà per títol "Polifem oller".

Durant la propera Fira del Fang es presentarà l'escultura a l'Oller de Pòrtol, feta per Xisco Fuentes. La inauguració oficial, al pou de la plaça de l'Església de Pòrtol tindrà lloc, segurament, el dia de la Sma Trinitat.

Podeu veure en aquesta plana l'esbós original del que serà aquest monument. La portada de la revista també correspon al disseny de l'estàtua.

Segons la memòria presentada a l'Ajuntament pel guanyador del concurs, l'Oller estarà fet de làmines de ferro de 2,5 mm. tallades i unides amb soldadura elèctrica per donar forma i volum. L'altària màxima serà d'1,95 cm, l'ample d'un m. aproximadament i la llargària d'1,40 cm. comptant la roda de base.

La peça redona, tipus olla, serà de fang refractari amb òxids. Tindrà devers 4 cm. de gruixa, cosa que li donarà una forta resistència. Tindrà 45 cm. d'altària amb un diàmetre de 43 cm.

El torn serà metàl·lic amb una base de pedra d'un m. de diàmetre, aproximadament.

El pou de Pòrtol, actualment.

DES DE LA CASA DE LA VILA

IX JOCS MUNICIPALS ESPORTIUS DE MARRATXI

C A L E N D A R I

1a Jornada: 15 febrer 1989
Blanquerna - La Salle (15'30, Blanquerna)
Costa i Llobera - Sta Teresa (15'30, Sta Teresa)

2a Jornada: 1 març 1989
Costa i Llobera - Blanquerna (15'30, Cost i Llobera)
Sta Teresa - La Salle (15'30, Sta Teresa)

3a Jornada: 15 març 1989
La Salle - Costa i Llobera (15'30, La Salle)
Sta Teresa - Blanquerna (15'30, Sta Teresa)

Diada d'Atletisme

Dia 22 de març de 1989, a les 9'30 hores en el Camp municipal d'esports de Pòrtol.

EXPOSICIO CONJUNTA

A la Casa de Cultura de Sa Cabaneta entre el 4 i el 14 de març tindrà lloc una exposició de pintures de Teresa Matas i de tapissos de Maria Horrach. La inauguració tindrà lloc el dia 4 a les 19 hores. L'horari de visita serà de dilluns a dissabte des de les 19'30 fins a les 21 hores, i els diumenges de les 11 a les 13 hores.

CURS DE CERAMICA CREATIVA

Va començar el mes passat, a càrrec de Pilar Sastre i una altra ceramista. Es desenvoluparà durant 14 setmanes, 3 hores setmanals, al C.P. Blanquerna. Una selecció de les peces fetes en aquest curs serà exposada a la Fira del Fang.

V FIRA DEL FANG

A Ses Tres Germanes entre el 3 i el 12 de març. Els expositors ja segurs són:

Aquest llibre sobre Sa Canova es presenta com una experiència consolidada. Es tracta d'una memòria de la tasca d'investigació i difusió d'innovacions tecnològiques dutes a terme en aquesta finca que Sa Nostra té devers Sa Pobla durant 15 anys. Encara que estigui en una llengua estrangera, el seu contingut pot resultar interessant per pagesos i per aimadors del camp i dels seus fruits.

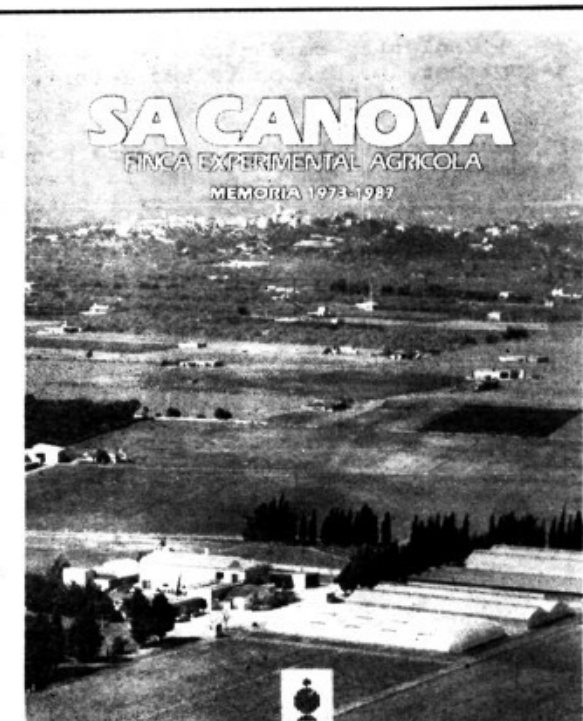
De Pòrtol: Gabriel Seguí, Ca's Canonge, Sa Roca Llisa, Sa Penya, Ca'n Vent, Son Ros, Esperança Amengual, Ca'n Bernadí; de Sa Cabaneta: Ca'n Bernadí Nou; de Ca's Capità: Caterina Monserrat; d'Algaida: Carme Hermoso; de Bunyola: Coloma Salleras; de Caimari: Rosario Castro, Walter i Belinda Zalazar; de Consell: Ceràmicas Consell; de Felanitx: Ceràmicas Mallorca; d'Inca: Ca'n Torrens; de Llubí: Josep M. Forteza; de Llucmajor: Miquel Albertí; de Manacor: Gremi d'artesanía creativa de Balears; de Ciutat: Taller Cano, Carles Puigserver, Art en Fang, B. Pons i M. Aguiló; de Pollença: Ceràmicas Juana Ana; de Santa Maria: Ca'n Bernat, Miquel Cañellas, Vicenç Ferrer i Ramon Canyelles.

Enguany compta amb la participació especial del País Valencià, amb la ceràmica del poble de Gost (Alacant).

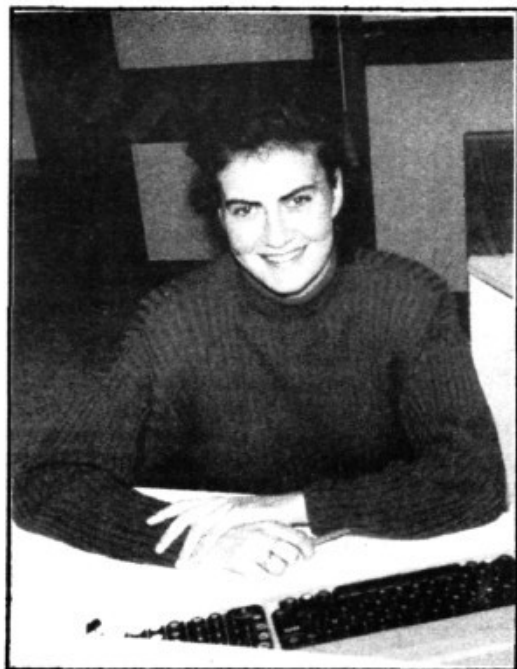
CURS DE PSICOLOGIA INFANTIL

Tindrà lloc en el Col·legi Costa i Llobera durant els dies 13, 20 i 27 de febrer, i 6 de març, de les 15 a les 17 hores.

Serà impartit pels psicòlegs del servei d'educació sanitària a les escoles del C.I.M., i del Gabinet psicopedagògic i social d'aquest Ajuntament. Està organitzat conjuntament amb l'A.P.A. del col·legi.

CAJA DE BALEARES
"SA NOSTRA"

Antònia Palou, de Pòrtol. La trobareu, amable i garrida, els dissabtes a Sa Nostra. Està vist que aquesta entitat té coses bones...

Pere Estelrich i Massutí, felanitxer, bachià i matemàtic...; bon amic i col.laborador de Pòrtula. El passat 23 de gener fou nomenat gerent de la Fundació per a la Música a les Balears. No dubtam que es notarà. Enhorabona i molta sort!

PER UN FINESTRÓ

Baltasar Pocoví i Joana Pizà varen celebrar els vint-i-cinc anys de matrimoni. Enhorabona i per molts més.

Com cada any devers les festes de Nadal, a la Vila hi va haver "quines". Aquí veim el grup de "quíners" de Ca's Tord després d'acabar la tasca.

Pòrtol

S'AMAGAT

El passat 17 de Desembre va fer un any que s'Amagat, l'únic "pub" que hi ha a Pòrtol, va obrir les portes.

Precisament pocs dies després de celebrar l'aniversari, en Toni i en Mateu, els dos socis que duen el local, l'emprenen amb una altra faceta dins el mateix negoci. Em referesc al restaurant-pizzeria que han obert al costat de "pub".

De tot això ens en parla un poc en Toni:

- " Trobava que al poble hi feia falta un lloc pels joves, quan varem obrir quedaven dos cafès a Pòrtol, però cap dels dos tenia l'ambient que cercam els joves, per la qual cosa havíem d'anar a cercar-ho a Ciutat o a altres pobles. Així començà la història".

Quina ha estat la resposta de la gent?

- " En resum es pot dir que molt bona, encara que en ve més de fora que del poble."

La gent d'edat, vol venir?

- "Molt poca, a vegades a l'hora del cafè, però no és el seu ambient".

Heu tingut problemes amb els joves?

- " Al principi els típics d'aquest tipus de locals; hi ha coses que la gent fa i que a nivell de negoci no interessen perquè no duen més que problemes, això ho has d'aturar i a vegades el client ho agafa malament. En general es pot dir que no ha passat res que valgui la pena comentar-ho".

A la gent jove li agrada la música forta, què diuen els veïnats al respecte?

- " Amb els pocs que tenim no hem tingut cap problema, de totes maneres a una certa hora la música es sol afluixar."

Parlem un poc del restaurant...

- " De moment esta obert més com a pizzeria que com a restaurant, així mateix feim una sèrie de plats per si la gent en demana, els que oferim com a especialitat són xot i porcella rostida, si ens ho comanen també feim paelles i pollastres a l'ast."

EN TONI, NA MIQUELA, EN MARTI I
EN DESEADO: EL MOTOR DEL NOU LOCAL.

Què trobes d'aquests tipus de negocis al poble?

- "Pòrtol no és un poble de pas, per lo que els clients que vénen, vénen a posta. Com més negocis hi hagi, més es cridarà l'atenció a la gent de fora i per lo tant hi haurà més vida. La gent del poble no surt a no ser segons quines dates, tal vegada sigui per falta de llocs on anar."

Com funcionarà el restaurant?

- "L'horari serà de les 13 hores a les 16 i de les 20 a les 24, manco els Dimecres que tendrem tancat. El telèfon, pels qui vulguin alguna informació o fer algún encàrrec és el 79-73-59."

Ens ha quedat alguna cosa per dir?

- "Agrair a tota la gent la resposta que ens han donat durant aquest primer any i a l'Ajuntament per les facilitats que tenguérem a l'hora d'obrir -pensaven que un lloc com aquest feia falta-."

Això és s'Amagat, bona música, joves, "xupitos", billar, maquinetes, i ara, pizzas, en resum: Ambient. Per cert, si vos agraden ses pizzas, provau la "Pizza S'Amagat", és mel.

Enhorabona i que el segon vagi tan bé com el primer.

MIQUEL MUT

UNA TELEVISIO NACIONAL?

Boires Entintades

Moltes de vegades, aquells que estam preocupats pel futur del nostre principal signe d'identitat, o sigui la llengua, caiem en la temptació de, tal com deia el poeta, "lloar tot allò que és nostre, fins i tot les mateixes úlceres".

Però la TV3 ens ha fallat. Al contrari del que pensen els anticatalanistes visceral i històrics, TV3 no és una televisió que tengui per objectiu principal expansionar el catalanisme arreu del món, concretament a les nostres illes i al País Valencià. TV3, per desgràcia nostra, comença i acaba on comença i acaba això que en els mapes oficial s'anomena Catalunya, és a dir, el territori que va dels Pirineus al delta de l'Ebre i de la mar Mediterrània al Noguera Ribagorçana, i poca cosa més. Tot i l'interès que hi hem posat a les Illes i al País Valencià, TV3 ens ignora, com també ignora el bocí de Catalunya que està sota sobirania francesa.

Això ens ha passat, i ens passa encara, amb la TV3.

Massa esperances posàrem en la TV3!. Ja sabíem que era la "televisió de Catalunya", però en el fons pensàvem, que amb una mica de bona voluntat i de sort, podia convertir-se en la televisió dels països catalans. Il·lusos que fórem!. Cert és que TV3 ha servit per donar una gran empenta normalitzadora en un mitjà de comunicació on semblava quasi impossible que el català pogués introduir-s'hi. Ara ja ningú no s'estranya, ni fa la mitja rialleta, quan sent parlar en català Humphrey Bogart o Ingrid Bergman. Amb això n'hem sortit guanyant. També n'han sortit guanyant els menuts, que ja poden gaudir de la seva programació en llengua pròpia, la qual cosa fa que desenvolupin amb facilitat un vocabulari bàsic i no creixin acomplexats lingüísticament.

Als noticiaris no hi solem figurar quasi mai, a no ser que en les nostres terres s'hagi produït un fet de tanta transcendència que, fins i tot la TVE se n'ha fet ressó. Sols solem comparèixer, i encara amb desfresa, en l'espai dedicat a la predicció meteorològica. La darrera demostració de la poca importància que tenim per TV3 és la sèrie de dibuixos animats dedicats a la Història de Catalunya on nosaltres, els mallorquins, eivissencs, menorquins, valencians i formenterencs, pràcticament sols venim a ser pures comparses, anècdotes històriques, que semblen no formar part de la història comuna. Es una història de Catalunya evidentment casolana, regionalista i provinciana, sols apte per a consum immediat. Amb aquesta Història de Catalunya, TV3 tenia la gran oportunitat de fer una HISTÒRIA DELS PAÏSOS CATALANS, però no l'han feta. Peresa?, qüestió d'estratègia política?, xovinisme?, falta de consciència nacional?. Probablement de tot un poc.

RAMON TURMEDA

ELS NOSTRES MARGES

Crida l'atenció al viatger o al turista, que visita les nostres terres, la quantitat de marges i parets que es troben arreu de la nostra pagesia.

Aquesta construcció la trobam a finques -tancats-, camins i carreteres. També es pot veure a les falques de les muntanyes, sobretot els marges, formant les marjades, totes elles escalonades com si fossin vertaders amfiteatres.

Els homes dedicats a fer marges i parets -sempre que no hi entri el ciment- es coneixen pel nom de mestres de paret seca, margers o paredadors. Professi6 que ha anat mancabant a mesura que s'ha mecanitzat el camp.

-paret enfangada (Menorca), feta amb pedres sense tallar i amb fang a les juntures;

-paret de terra (Menorca), està elaborada amb terra pastada i ben atapeïda;

-paret de tàpia (Menorca), feta amb còdols sense fang, però a la part superior té fang i està ben unida i emblanquinada;

-paret d'esquena d'ase o simplement d'à, té la part superior formant un angle agut;

-paret de mig punt o de barca, té la part superior rodona;

-paret cabrera, té l'encadenat fet d'unes pedres molt llargues, que surten devers un pam, fent barbacana, per evitar que les cabres saltin la paret.

La major part de carreteres i camins de les illes de Mallorca i Menorca es troben tancades de paret seca. Els marges són abundants sobretot a Mallorca i Eivissa i formen les marjades.

Les parets, a diferència dels marges, es construeixen per separar propietats, pot ésser per divisió de la finca, per tancar un sementer... La paret seca té cara vista a cada banda, mentre el marge té cara a una banda.

Les parets reben noms diferents segons la seva construcció:

-paret seca, dita a Catalunya paret de pedra seca, paret eixuta o paret paradera. Està feta de pedres soles, sense fang ni altre cosa que les lligui;

-paret verda o paret verd. Aquesta es compon de pedres i de fang;

Crida també l'atenció al viatger o al turista que aquestes parets, avui testimonis muts dels esforços gegantins d'uns homes que tant abundaren un altre temps, cauen, s'esbaldreguen o dissortadament les destrueixen.

Cada dia desapareixen més metres d'aquestes construccions tan particularment originals a la nostra pagesia. Això respon a diverses causes:

-per un esbaldrec, és a dir; una caiguda del marge o de la paret produït per causes naturals;

-per la vegetació que creix entre les juntes o per efecte de les pluges;

-per la deixadesa dels seus propietaris o per l'encariment dels jornals que no permeten la seva reconstrucció.

-Altra causa, al cap i a la fi la més important de totes, és la destrucció de les parets situades a ambdues voreres de les carreteres i camins degut a l'eixamplament o al canvi de traçat. Això darrer ho pot comprovar qualsevol que circuli per la carretera Palma-Santanyi, sobretot al seu tram de Lluçmajor a Campos -han desaparegut aproximadament una vintena de quilòmetres-.

Crida l'atenció que a l'hora de transformar, eixamplar o canviar el traçat d'una carretera no existeixi una llei que respecti aquestes construccions.

Crida l'atenció que aquestes parets siguin substituïdes per altres, mitjans de marès o d'altres materials, que no tenen res a veure amb el paisatge.

Finalment, cal resaltar el valor ecològic de les parets. Formen un ecosistema amb una flora i fauna característica. Són comunes les falgueres, com el Polipodi, la Falzia negra, la Dauradella.... També trobam plantes carnoses com els capellets de paret, la crespinella... La planta més decorativa i útil de les nostres parets és sense dubte la taperera amb les seves flors grosses i vistoses. Tot això es destrueix quan desapareix una paret.

Per altra banda, aquestes agressions es donen tan sovint a les nostres illes que ja no ens alteram per res. Veim com la degradació de l'entorn s'estén per totes les illes però quedam aturats. Qualque dia, no massa llunyá, lamentarem aquestes destruccions i ens empegueirem de l'herència que deixam als nostres fills.

Es clar que no ens podem quedar aturats davant tot això. Com a illencs i ciutadans d'aquestes terres ens hem de moure i hem de sortir en defensa del patrimoni cultural i arquitectònic tan singulars del nostre paisatge i que el fan diferent.

En conclusió, i per acabar, intentem conservar tot aquest patrimoni cultural que hem heretat dels nostres avantpassats; intentem no deixar sense resposta cap agressió al nostre entorn, a la nostra natura. Tenint en compte que tot això que hem dit abans no és suficient. Aprenquem a estimar ben de debó la nostra terra, a estimar-la i a cuidar-la així com li pertoca.

BONIFACI MOLADA

Bibliografia.

Llabrés Ramis, Joan; Vallespir Soler, Jordi, Els nostres Arts i Oficis d'Antany, Vol. V, 1984, pàgs. 115-127.
Bonner, Antoni, Plantes de les Balears, Palma de Mallorca, 1976, pàgs. 93-97

GABRIEL A. VICH

ACCELERACIO I CONEIXEMENT.

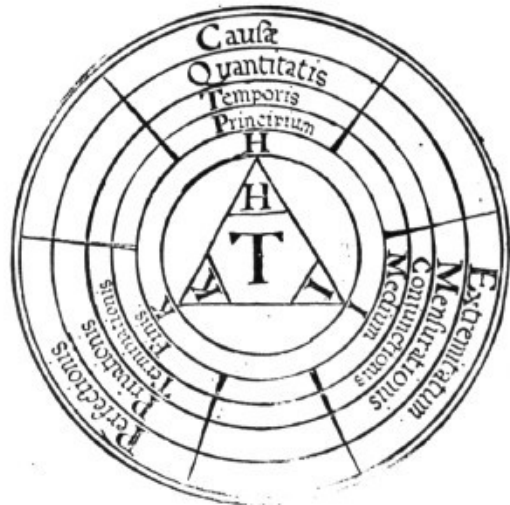
En les societats primitives, l'home coneixia pràcticament tot el que l'envoltava. També pentura és cert que no es devia fer moltes preguntes al respecte com qui som? on anam? i d'on venim? tot això s'ho comengaren a demanar els grecs en el major esplendor de la seva cultura i quan tenien un bon grapat d'esclaus cada un que feien la dura tasca del conreu de la terra. Així nasqué la filosofia.

La tecnologia de les màquines va néixer pentura a la revolució industrial. Més ben dit, aquesta es donà gràcies al naixement de la tecnologia. Des de llavors i fins avui la tecnologia ha anta avançant i creant de cada vegada més, artefactes estranys i misteriosos, de cada vegada més intel·ligents i perfectes. I tot dins un procés d'acceleració tan gros que és pentura el millor experiment real de la llei de la inèrcia. El temps ja no és cap obstacle per a aquets enginys diabòlics i meravellosament útils.

Tot això ens du cap a una civilització de cada vegada més especialitzada i pentura menys sàvia. Amb aquest panorama, veim com l'home ha passat de saber i conèixer quasi tot el que l'envoltava a no saber-ne res del que el rodeja avui. No coneixem com funciona la tele però sí que la sabem posar en marxa. No sabem com funciona un rellotge digital però tots els miram. No ens cap al cap com és possible que un ordinador treballi i en canvi tots el sabem fer funcionar... i així amb quasibé tot els que en rodeja. El món en què vivim està de cada cop més especialitzat, i de tanta concreció i menudència tenim el producte final: unes màquines, uns invents, uns descobriments, unes teories que van molt per davant del que va un cervell humà. Es necessiten un grup d'aquests per entendre i saber construir un

d'aquests companys cibernetics.

Anam cap a un món de més desconeixement físic i de més saber magnètic o digital, a un món de cada vegada més determinat, concret i especialitzat en el que poc a poc es va perdent la visió de conjunt i l'enteniment del que ens envolta; tan sols interessa el saber manejar-ho. Si hi ha qualque problema un tècnic especialitzat ja ho resoldrà. De cada vegada l'home és menys independent i requereix de l'ajut i solidaritat dels demés, per una banda. Per una altra l'extremada competitivitat que la mateixa tecnologia ens ha imposat el duen a jugar de cada vegada més brut per aconseguir fins i tot el més insignificant i innecessari.

Però aquesta situació no pot durar molt. L'home no pot viure en un caos permanent i ell mateix, o la tecnologia, ens suggeriran una nova manera de convivència més apta per a l'home. Perquè són les màquines les que s'han d'adaptar a l'home i no l'home a les màquines.

MÚSICA

VISTA

Sagi i a càrrec del grup d'alumnes dels cursos Manuel de Falla del propi Festival. La direcció musical fou de Pascual Ortega.

2.- 1989. Círculo de Bellas Artes de Madrid. Acaba d'estrenar-se la sarsuela "Acis y Galatea". Alicia Lázaro n'ha estat la promotora.

Una vegada més el compositor artanenc ha estat protagonista fora de l'illa.

I deman: Quan aquí?

1.- 1985. Festival de Granada. S'estrena l'òpera d'Antoni Lliteres "Los Elementos" amb escenografia d'Emilio

PERE ESTELRICH I MASSUTI

PRECISAMENT AQUEST MES...

Fa 150 anys (febrer del 1839)

Informen a la Diputació que la mesura que usen en aquest poble per l'oliva és l'arroveta, formada per 13 almuds. En la trullada hi posen 7 arrovetes, les quals l'any 1838 varen produir 9 quartanes cada una.

Resolen fer el repartiment de la talla general a 4 sous i 10 doblers, i el de la contribució de palla i utensili a 3 sous i 8 doblers. Un i altre per cada 100 lliures de capital líquid en cadastre de cada un dels contribuents.

En fa 100 (febrer d.1889)

Marçal Serra Ramis i Antoni Barrera Ramis presenten sengles sol·licituds a la secretaria de l'Ajuntament per incloure electors a les llistes per a les properes eleccions de regidors municipals.

En fa 75 (febrer del 1914)

Antoni Frau Carrió cessa com a batle de barri de Son Nebot. El substitueix Francesc Frau Pizà.

Acorden abonar 400 ptes anuals a Joan Llaneras Mora, fossier, per conduir els cadàvers amb el cotxe fúnebre al cementeri, amb el seu cavall.

En fa 50 (febrer del 1939)

La síquia d'aigua de Ca's Coronell està en construcció. N'és encarregat Jaume Fiol.

Es construeix un mur en el torrent de Coanegra per dur l'aigua al Pont d'Inca i al Pla de na Tesa. Se'n cuida Bartomeu Frontera.

S'ha eixamplat el carrer de Vista Alegre de Sa Cabaneta.

La Inspecció provincial de Primer Ensenyament envia un ofici manifestant que els mestres d'Es Pont d'Inca, Maria Pinya i Ramon Tomàs, han comunicat que l'Ajuntament s'havia negat a pagar la indemnització per casa-habitació. La Inspecció recorda el dret que els assisteix quant a la percepció de l'esmentat emolument.

La Corporació fa constar en acta el seu sentiment per la mort del Papa Pius XI.

Acorden adquirir un quadre del general Franco per a cada una de les escoles del terme "para que todos tengan colocada en el salón de clases la figura del Jefe del Estado"

Acorden confirmar Gabriel Barrera Ferrer com oficial tercer de la secretaria de l'Ajuntament.

El batle fa història del llarg i penós captiveri sofert en "zona roja" de Catalunya pel pare Miquel Juan Serra, fill d'aquest poble que pertany a la Congregació Teatina, en motiu de trobar-se a Barcelona com a superior de la residència de la seva orde, havent-se pogut aconseguir la seva alliberació després de moltes dificultats i perill constant de mort. Proposa que sigui felicitat corporativament per aquest fet.

Nomenen Josep Aguiló Bonnin, empleat de la Diputació, recaptador municipal pel cobrament executiu dels valors pendents d'anys anteriors.

Lloguen a Francesc Serra Ramis un local del c/Santa Bàrbara per destinar-lo a escorxador provisional de Sa Cabaneta.

En fa 25 (febrer del 1964)

Prenen possessió del càrrec els nous regidors: Antoni Company Quetglas (pel terci de representació familiar), Josep Vidal Crespi (pel de representació sindical), Miquel Jaume Cardell i Bartomeu Cañellas Carrió (pel de representació corporativa).

El Consistori queda així: Antoni Moyà Borràs, batle; Bartomeu Guasp Quetglas, primer tinent de batle; Josep Vidal Crespi, segon; regidors: Maties Crespi Jaume, Antoni Benito Iglesias, Antoni Company Quetglas, Miquel Romaguera Jaume, Bartomeu Sastre Rigo, Miquel Jaume Cardell, Bartomeu Cañellas Carrió. Secretari: Bartomeu Riera Antich.

El govern civil envia una circular prohibint les festes de carnaval.

Autoritzen la indústria de Joan Triay Fullana, en es Pont d'Inca, dedicada a la preparació de tàperes.

Autoritzen la instal·lació de la indústria de garroves "Industrias agrícolas de Mallorca" en Es Pont d'Inca.

Aproven la parcel·lació de 6 solars que fan partió amb els carrers S i D de Sa Cabaneta; de 5 que en fan amb el C/ Son Llebre d'Es Pla de na Tesa; de 8 que en fan amb el C/ Son Alegre des Pla de na Tesa.

Es concedeix a Antoni Riera Guasp llicència per obrir una perruqueria de senyores en el C/Antoni Maurai a Miguel Fernández García per dedicar-se a la venda ambulant de peix.

Biel

C O L . L A B O R A D O R S : Guillem M. Bosch i Roca, Xisco Busquets, Antoni Canyelles i Oliver, Jordi Cloquell, Pere Estelrich i Massutí, Antoni Pere Font i Múnar, Miquel A. Font i Villalonga, Xavier Fortuny, Marita Lladó, Jaume Miralles i Ferrando, Bonifaci Molada i Pradas, Bartomeu Moll i Mas, Pere Palou, Melcion Puigserver i Canyelles, Bernat Reyes i Sureda, Antoni Roca i Jerez, Gabriel Rötger i Bibiloni, Vicenç Sastre i Arrom, Cristòfor Tries i Serra, Antoni Vaquer i Ramis, Gabriel A. Vich i Martorell.

-20-

S'Escola Vella s/n
07141 Pòrtol

PORTADA: "L'Oller de Pòrtol", disseny de Xisco Fuentes
DISSENY I CONFECÇIO GRAFICA: Miquel Mut i Sureda
CONSELL DE REDACÇIO: Pere J. Amengual i Bestard, Miquel Bosch i Auba, Biel Massot i Muntaner, Joana Maria Matas i Alomar, Bernat Palou i Creus.

Nº 79, Febrer del 1989

Imprès als tallers "Apóstol y Civilizador" (Petra)
D.L.: PM 529/81

AQUELLS TEMPS

Ca ses monges, els primers anys de la dècada dels quaranta. D'esquerra a dreta. Filera d'adalt: Antònia de Ca na Santa, Margalida Gayà, Joana "Porreta", Maria de Ca na Santa, Esperança des Cine, Caterina Morro, Maria "Carrió", Maria "Peretons", Maria "Cabrera", Caterina "Seguina", Benvinguda de Ca na Pepa.

Filera d'enmig: Maria "Bessona", Margalida de Ca's Ferrer, Antònia "Poloni", Antònia Mut, Margalida de Ca'n Pinso, Sor Antònia del Bon Pastor, Francesca de Sa Penya "Mè", Caterina de Ca'n Deià, Magdalena "Meta", "Cabanetera".

Filera d'abaix: Magdalena "Barrera", Maria "Manyoles", "Sa Cabanetera", Maria de Sa Penya/des Forn, Francesca de Ca'n Deià, Caterina de Sa Torre, Caterina "Seguina", Caterina de Ca's Tord, Margalida "Peretons"

Fotografia gentilmente cedida per Francesca Ramis, de Sa Penya